

Δέν ξαίρω ἂν μποροῦσε κανεὶς τὸ ποίημα αὐτὸ νὰ μοῦ τὸ κατηγορήσει γιὰ νόθο πνευματικὸ παιδί μου. Εἶναι ὅμως ἀλήθεια πὼς μιὰ τέτοια κατηγορία θὰν τὴ δυνάμωνε λίγο τὸ πὼς τῆς τῆς πού μούδει χνε τὸ δρόμο σὲ λίγο κ' ἔσθηνε !...

Μὰ νὰ πὺ φανήκατε σεῖς ! Σὰς εἶδα νὰ περιφρονεῖτε τόσο μεγαλόψυχα τὴν ψηλὴ θέση καὶ τὸν παρᾶ, πὺ προσφέρει ἡ κοινωνία σ' ὅσους ἔχουνε τὴν πρῶστηχ ἄδυναμία νὰν τῆς κάνουν τὰ «γούστα», νὰν τὴ διασκεδάσουνε.

«Δὲ ζήτησα νὰρέσω, Δὲ ζήτησα νὰ κολακέψω τὰ γούστα κλπ.». Κι ἄλλου : «Νὰ παιχτεῖ ἡ νὰ μὴν παιχτεῖ κ' ὁ "Αυτονομός" τὸ ἴδιο μοῦ κάνει. Ἐγὼ τὸν ἔγραψα γιὰ λεύτερους ἀνθρώπους καὶ θέατρο πὺ νὰ νεδάξει τὸ κοινὸ κ' ὄχι νὰ κατεβαίνει στὰ γούστα τῶν !...»

Παρακαλώντας, κ. Ταγκόπουλε, νὰ μὴ θεωρηθῶ οὔτε κώλακας, οὔτε ὑπερβολικός, — ποιὺς ὁ λόγος;— θάχω νὰ λέω πάντα στὴ ζωὴ μου πὼς σεῖς μονάχα στὴν Ἑλλάδα εἰσαστε ἀληθινὸς τῆς ιδέας ἀγωνιστῆς, πὺ προσφέρατε τὸν ἑαυτὸ σας θυμὸ ἱερὸ τῆς, λυγίζοντας τὸ σίδερο τῶν ἀνθρώπων ἀδυναμιῶν. "Ολοὶ οἱ ἄλλοι, λίγο πολὺ, εἶναι λογάδες. Ἡ τέχνη τους εἶναι μιὰ φτιασιδωμένη κοκὸττα μὲ τὸν ἴδιο σκοπὸ πὺ ἔχει καὶ κείνη....

"Αν τὸ γονάτισμα δὲν παρεξηγηθεῖ γιὰ σκλάβου προσκύνημα, μ' εὐχαρίστηση κ' ἀπὸ σεβασμὸ τὸ κάνω αὐτὴ τὴ στιγμή σὲ σὰς.

*Ἀθήνα στί: 6 τοῦ Γενάρη 1921.

ΑΝΤΡΕΑΣ ΠΙΚΡΟΣ

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Δ. Δ. Δέν εἶναι κακὴ ἡ μετάφραση· ὅμως τὸ βιβλίον εἶναι μεταφρασμένο καὶ πολυδιαβασμένο.—κ. Δ. Σαλ. Στείλε μας τίποτ' ἄλλο. Ἡ «ἀλχημ. βραδιά» δὲ λέει τίποτα καινούργιο. Οἱ στίχοι πεζοί.—κ. Νίμ. Καὶ ἡ «παραμονή» δὲν ἔχει τίποτα καινούργιο μῆτε στὴ μορφή. Νόστιμα τὰ ὅσα μᾶς γράφεις γιὰ τὴν προσφώνηση. Τέτοια, χιλιάδες χιλιάδων!—κ. Π. Μπ. Τόνειρο δὲ μᾶς δίνει ἄρκετὰ ζωηρὰ τὴν ἀναμμένη φαντασία τοῦ παιδιοῦ ὕστερ' ἀπ' τὸ παραμῦθι. Λέπει ἡ πνοὴ πὺν θὰ τὸ ζωντάνευε. Ὁ στίχος νερούλης καὶ γιομάτος χασμάδες. Τὸ τέλος : «Μορὸ ἦτανε καὶ τὰβλεπε στὸν ὕπνο του μὲ πόθο» ἔρχεται ἀπότομα καὶ ἐκκόλληται. Ἀρ. Στ. Εὐχαριστοῦμε γιὰ τὸ γράμμα σου. Οἱ στίχοι σου δείχνουν πὼς πρέπει νὰ γυμναστεῖς ἀκόμα· καὶ πρῶτ' ἀπ' ὅλα στὴ στιχομυρία. κ. Π. Δαμπ. Τὸ αἶσθημα φαίνεται πὼς ὑπάρχει. Ὅμως τὸ πεζὸ τραγοῦδι εἶναι ἓνα πολὺ γλιστερὸ ἔδαφος. Ἀρχισε πρῶτα μὲ τὴν πενταρχία τοῦ μέτρου, ὅπου θὰ γυμνάσεις τὴ γλώσσα σου καὶ θὰ γνωρίσεις τὴν ὕλη καὶ ἀξία τῆς λέξης. Καὶ τότε γράψε καὶ τραγοῦδια πεζά. Καὶ στὴν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος, ἡ ἔμμετρη τέχνη τοῦ λόγου ἦρθε πρὶν ἀπὸ τὴν πεζή.—κ. Μ. Γ. Αθ. Εἶναι μερικὰ πράγματα πὺν χαλοῦνε τὸ ὅλο. Γιατὶ τὸ ποίημα εἶναι σὰν τὸ τσάι πὺν δὲ δέχεται μῆτε τὴν παραμικρὴν ἰδέα μυρουδιάς ἀπὸ κρομμύδι ἢ ἄλλα πράγματα τοῦ μαγερευοῦ· γιὰτὸ τὸ νερό του πρέπει νὰ βράζεται σὲ ἰδιαίτερη κατσαρόλα. Τὴ μυρουδιά ἀπὸ κρομμύδι τὴ δίνεις μὲ κείνα τὰ : «ἀδερφάρα μου, σουροτῆρη, γιόμωνα».—κ. Θρ. Ἀγ. Τὰ χειρόγραφα πρέπει νὰ γράφονται ἀπὸ τὴ μιὰ μόνο μεριά. Τὸ «δύστ. παιδί» ὄχι καὶ τόσο τεχνικό, καὶ φτωχὸ στὸ περιεχόμενό τῆς. Τί λέει ; Πὼς ἦταν ἓνα φτωχὸ παιδί πὺν πουλοῦσε λουλούδια καὶ πῆγανε τὰ κέρδη στὸν πατέρα του, πὺν ἦταν μπεκρὴς καὶ τᾶπνε. Κι' αὐτὸ τὸ παιδί πῆγε μιὰ μέρα νὰ περάσει μπρὸς ἀπὸ τὸ τράμ καὶ δὲν πρόφτασε· καὶ τὸ τράμ τὸ πλάκωσε. Κανένας χαρακτήρας δὲν ἐξαορίζεται, κανένα δυνατὸ κ' αἰώνιο αἶσθημα, καμιά ἐπίμονη νοσταλγία μιὰ ἀβλιότητα πὺν κοινὴ καὶ πολὺ συνειδησιμένη, πὺν κ' αὐτὴ δὲ ζου-

γραφίζεται ἀρκετά.—κ. Αχ. Κα. Ἐπειδὴ δὲ μποροῦμε νὰ ποῦμε πότε, γιὰτὸ δὲ λέμε πὼς θὰ δημοσιευτεῖ, λέμε : δεχτό, πὺν θὰ πεί κατὰλληλο. Ὁ «Ποιητῆς» εἶναι ἀνθρωπὸς ψευτικός. Ἡ ἱστορία δίχως τίποτα τὸ χαρακτηριστικό. Ἀπὸ τὸ ὅλο λείπει ἡ ζωὴ, ἡ πρωτοτυπία, κ' ἡ ποίηση.

—κ. Δ. Πομ. Λές : «Θὰ πάγω» (θὰ πηγαίνω θὲς νὰ πείς) κάθε ἀπόβραδο» στὴν ταβέρνα καὶ θὰ μεθᾶς. Καὶ στὴ δευτέρη στροφή λές : «Κι' ὄντας τὴν κουρασμένη μου ματιά σὲ σίνα φέρω, ξανὰ μεθύσι πᾶναι με» κτλ, σὰ νᾶχεις πει κρασί στὴν ταβέρνα. Ποιὰ λογικὴ ἢ ψυχολογικὴ σχέση δένει τὸ «θὰ πάγω» μὲ τὸ «ξανὰ μεθύσι πᾶναι με» ; Ἐπειτα, πολὺ καλὰ, σὰν τὴν δὲ βλέπεις μεθᾶς ὅπως καὶ μὲ τὸ κρασί : γιὰ ποιὸ λόγο ὅμως νὰ λές : σὰν νὰ τῶχεις πει «στὸν ταβερνιῶν τοῦ νηιοῦ καὶ στὸ φτωχὸ τὸ γέρο» ; Τί σχέση ἔχει ἡ φτώχεια καὶ τὰ γεράματα κ' ἡ ταβέρνα καὶ τὸ νησι μὲ τὰ μάτια τῆς ; Ἡ «Πεταλούδα» καλύτερη· μὰ ἡ κατὰλοῦδα δὲν προτιμᾶται τὰνθια καὶ γυρὰ πὺν βρίσκονται στὴ στερνὴ τους τὴν ἡμέρα. Μὰ καὶ τὸ ἄλλο δὲν ἔχει πολλὴ ἀλήθεια μέσα του. Γιατὶ τὴν δὲ νερὰ ἰδε-ξωθῶ τὴν ἀγαπημένη σου; Ποιόνε ρωτᾶς : ἀκούς;· καὶ ποιὰ εἶναι ἡ πεθαμένη ἀγάπη, καὶ γιὰτὶ τὴν δὲ πᾶναι με ; καὶ πὼς στέκει ἀφοῦ εἶναι πεθαμένη ; κ' ἄλλα τέτοια.

—κ. Θέμη. Πρῶτα νὰ διαβάσεις τοὺς κλασσικοὺς στὴς γλώσσες πὺν ἔχεις, καὶ πρῶτο καὶ μεγαλύτερο τὸ Γκαίτε ὁλόκερο. Ἀπὸ μοντέρνους : Μπωντλαίρ, Βερλαίν, Μωρεάς, Χόφμανσταλ, Ντέμπελ, Ἐρεντιὰ, Φάλκε. Λιλενκρόν, Ἀρ-νὸ Χόλτε, Νίτσε καὶ τόσοι ἄλλοι. Παρακολούθησε καὶ τὴ στήλη μας Ἑξήν Φιλολογία. Ἐκεῖ θὰ ἰδεῖς τὰ νεώτατα. Σοῦ συσταίνουμε, ἀφοῦ ἔχεις γερμανικά, νὰ διαλέξεις, κατὰ τὸ γούστο σου καὶ τίς ιδέες σου, ἀπὸ τοὺς ποιητῆς πὺν μνημονεύει ὁ Ἀλ. Σταίνμετς.—κ. Π. Δὲ σοῦ εἶπαμε, φίλε μου, γιὰ τὸ νόημα, παρὰ γιὰ τὸ ν, πὺν τὸ βγάξεις μπροστὰ ἀπὸ τὸ π, τ, κ' ἐνῶ πρέπει νὰ μένει, ὅπως μένει καὶ μπρὸς ἀπὸ τὸ π, νι, γγ. Γιατὶ δὲ λέμε τὸ πατέ-ρα, μόνε τὸν βατέρα· οὔτε τὴ γκαμήλα, δηλαδὴ τὴ γαμίλα, μόνε τὴν γαμίλα.—κ. Γ. Χ. Χ. Ναί, καλύτερα ἔτσι· νᾶλειπαν τώρα καὶ καμπόσες χασμάδες, καὶ μάλιστα κείνο τὸ «εἶναι του δασοῦ—ἡ—ισκία»!—κ. Θ. Π. Τὸ α' καλὰ γραμμένο, μὰ δὲ μᾶς ἀρέσει πὺν ἐνῶ γράφεις γιὰ τὸν ἑαυτὸ σου, λές τι ἔνωσε κείνη. Στὸ β' δὲ μᾶς ἀρέσει καθόλου ἐκεῖνο τὸ ρεφραίν : «Ἐλα μὲ με-κλήσου στὸ κῆμα τὸ γλυκὸ»! Στὸ γ' στέλνεις λοῦλουδὰ «πὺνχουν περίσσια χάρι' ἀπ' ἃ νθῇ κ' εὐωδιά» καὶ τὰ λένε εὐχές. Τί θὰ πεί αὐτό;—κ. Ἀγνοῦλα. Περιμένουμε καὶ τὴ διεύθυνσή σου.—κ. Δ. Ι. Π. Ἡ διεύθυνση πὺν μᾶς ζητᾶς εἶναι : à Sénat—Palais de Luxembourg—Paris.—κ. Β. Τὸ δραματικὸ τῆς δ. Σοφίας Λαζοπούλου τυπώθηκε στοὺς ἀριθμ. 714 καὶ 715 τῆς περασμένης χρό-νιάς.

—Ὁ Ζέφυρος Βραδυνὸς εὐχεται τὸν καινούργιο χρόνον εὐτυχισμένον στὴν Παλιοφαληριώτισσα.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

—Ὁ κ. Π. Παβλίδης τῆς Θεσσαλονίκης, ἱ-στερ' ἀπὸ τὸ σημαντικὸ «Βιβλίον τῆς Ἀγάπης» τοῦ Ζᾶν Μαρσετᾶν, πὺν μετάφρασε καὶ κυκλοφόρησε, ὅ-πως εἶχαμε γράψει σὲ προηγουμένον φύλλον τοῦ «Νου-μᾶ», ἔβγαλε τώρα τρεῖς καλὲς μερσοῦρες : «Ὁ Συ-νεργατισμὸς» καὶ «Ὁ Κολλεκτιβισμὸς κ' ἡ Ἑπανά-στασις» τοῦ Ζουλ Γκέντ, καὶ «Ἡ Κομμουνὰ τοῦ Πα-ρισιου» τοῦ ἡγέτη τῆς Βελγικῆς σοσιαλδημοκρατίας Βαντερβέλντε. Ὁ Παβλίδης, σὰν ἀληθινὸς σοσιαλι-στῆς, μετάφρασε τὰ νέα τοῦτα βιβλιαράκια, σὲ κανο-νικὴ δημοτικὴ γλώσσα, δίχως κανένα συβιβασμὸ καὶ καμιά παραχώρηση στὴν ἀστικὴ καθαρεύουσα. Τὸ παράδειγμα τοῦ Παβλίδη πρέπει νὰ γίνῃ μᾶθημα στὸ δικὸ μας Κομμουνιστικὸ Κόμμα, πὺν ἐξακολουθώντας νὰ μεταχειρίζεται τὴν καθαρεύουσα, δείχνει μιὰ πε-ριφρόνηση πρὸς τὴ λαϊκὴ λαλιά, ὄχι ἀξία πρὸς τὸ πρόγραμμά του.

τικό ρομάντζο. Τὸ ρομάντζο αὐτὸ πέφτει κατὰ τύχη στὰ χέρια τῆς Μπεττίνας, τῆς γυναίκας του. Τὸ διαβάζει, κ' ἡ ἀνάγνωσή του τῆς γεννᾷ ἕνα τέτιο πάθος γιὰ τὸ συγγραφέα του, ὥστε θυσιάζει γιὰ χάρι του τὸν παιδικὸ της φίλο, τὸ παιδί τους καὶ τὴ ζωὴ της. Εἶναι ἡ πάλι μετὰ τῆς πνευματικῆς δημιουργίας μὲ τὴν ἀνθρώπινη, πὺν διαρκεῖ λιγώτερο καὶ πὺν πεθαίνει. Εἶναι δυνατὸ νὰ προτιμῇ κανεὶς ἕνα διβλίο ἀπὸ τὸ παιδί του ; Καὶ γι' αὐτὸ ὁ τίτλος «Τὸ πάθος» δικαιολογεῖται τέλεια, γιὰτὴ ἀληθινὰ τὸ ἀληθινὸ πάθος, εἴτε νόμιμο εἴτε ὄχι, δὲν αἰστάνεται κανένα περιορισμὸ καὶ καμιά ἀλυσίδα ἀπὸ τὶς κοινωνικὰς προλήψεις. Αὐτὸ τὸ ρομάντζο τοῦ Βόλμερ εἶναι ἀπὸ τὰ πιὸ περιέργα καὶ τὰ πιὸ καλὰ του. Θὰ συγκινήσει πολλοὺς καὶ προπάντων θὰ διαβαστεῖ πολὺ ἀπὸ τὶς γυναῖκες.

— «Ἐνα φανταστικὸ μῦθο, πολὺ χαριτωμένο, "Τὴν Κυρία μὲ τὰ ὄστρακα" μᾶς ἔδωσε σ' ἕνα κομψὸ τόμο ὁ κ. Ἀλμπέρ Ζάν. Μέσα σ' αὐτὸν παρουσιάζει μιὰ σειρήνα μὲ μάτια τυφλά, πὺν ὁ ὄνειρευτὴς τοῦ ἀδύνατου σέρνει κατὰ πόδι του, καὶ πὺν εἶναι ἡ κυρία τῶν λογισμῶν του καὶ ὁ ἀδιέκοπτος κεντριστὴς μιᾶς ἀδύνατης λαχτάρας. Ἡ «Κυρία μὲ τὰ ὄστρακα» εἶναι ἡ συμβολικὴ φόρμα τῆς ἐσώτερης ζωῆς κάθε ποιητῆ. Μπορεῖ νὰ φτάσει γιὰ κείνην ἕως τὸ κρῖμα, μπορεῖ καὶ γιὰ κείνη νὰ θυσιαστεῖ. Μιὰ γοητευτικὴ ὥρα μπορεῖ νὰ περάσει κανεὶς μ' αὐτὸ τὸ χαριτωμένο διβλίο πὺν μολονότι εἶναι μῦθος, δὲν εἶναι ὅμως καὶ καθόλου κουραστικὰ.

— Ἡ «Connaisance» ἔδωσε σ' ἕναν τόμο «τὰ Παρισινὰ χρονικά» καὶ τὶς «Πεζὲς λύπες» τοῦ Ζύλ Λαφύργκ, μαζεμένες καὶ ταχτοποιημένες ἀπὸ τὸν κ. Ἀντρέ Μαρώ. Μέσα στὶς «Πεζὲς λύπες» ὅλη ἡ ψυχὴ κ' ἡ θλιθερὴ ζωὴ τοῦ νέου ποιητῆ εἶναι χυμένη. Οἱ στεναγμοὶ του, οἱ ὄχι καὶ λίγο εἰρωνικοὶ, κ' ἡ σκέψη τοῦ θανάτου καὶ στὶς πιὸ φωτεινὰς του στιγμὰς.

Θὰ περάσω μέσα στη ζωὴ
Σὰν τὸ κοράκι πάνω ἀπὸ μιὰ πόλη,
Γιατὶ φοβᾶμαι τὰ εἰδύλλια.
Μέσα στη ζωὴ θὰ περάσω
Σὰν ἀνάστητος πὺν δυσπιστεῖ....
Θὰ περάσω ἀποκλεισμένος.

Αὐτὲς τὶς σελίδες ἄξιζε τὸν κόπο νὰν τὶς μαζέψει κανεὶς καὶ νὰν τὶς χαρίσει στὸ κοινὸ, ὅπως ἔκανε ὁ κ. Μαρώ.

Ἀκόμα ἡ «Connaisance» μᾶς προσφέρει καὶ διὐ τόμους τοῦ κ. Ρενέ - Λουί Δογεν τῆς «Μυστικῆς του πρόζας» πὺν μᾶς κάνουν νὰ θυμόμαστε τὸν Βιλλιέρ ντὲ λ' Ἴσλ Ἀντάι καὶ τὴ μετάφραση τῶν «Canciones» τοῦ Σαλν Ζάν ντὲ λὰ Κρονά, συνοδευμένη μὲ μιὰ μελέτη πάνω στη μυστικὴ ἀγάπη. Νὰ μερικὸι στίχοι ἀπὸ τὸ τραγούδι «Ἡ Ψυχὴ καὶ ὁ θεὸς της σύντροφος» :

Η ΨΥΧΗ :

Ποὺ εἶσαι χυμμένος, ἀγαπημένε μου;
Καὶ γιὰτὴ μ' ἀφίνεις μέσ στα δάκρυά μου ;
Σὰν ἐλάφι ξεφύγεις ἀπὸ κοντά μου,
Ἀφοῦ πρῶτα μὲ πλήγωσες μὲ τὴν ἀγάπη.
Ἐτρεῖς κατὰ πόδι σου. Μὰ εἶχες φύγει....
Βοσκοὶ πὺν στοὺς λόφους ἀνεβαίνετε,
Ἀν κατὰ τύχη συναντήσετε

Κεῖνον πὺν μόνο ζητᾷ ἡ καρδιά μου,
Ἀχ! πέστε του πὺν λιώνω, πὺν θρηνῶ, πὺν πεθαίνω.

— Ὁ Ζῶρς - Μερτὼλ δειλὰ δειλὰ ὄνειρε τῆς Χάρες καὶ προπάντων τὴν Ὀμορφιά, μέσα σ' ἕνα μικρὸ τόμο «Ἵζρες κάτω ἀπὸ τὸν ἥλιο». Ὁ ποιητὴς δὲ φοβάται νὰ γγίξει μὲ τὰ τραγούδια του παλιὰ κ' αἰώνια θέματα, ἀρχαίους θεοὺς, ἡρώιδες, ὁμορφιὰς τῆς φύσης, γαλανὸ οὐρανὸ καὶ τάφους ἀκόμα. Κ' ἔχει δικίον. Δὲν ὑπάρχει θέμα πὺν ἕνας ποιητὴς μὲ ἀληθινὸν ταλέντο νὰ μὴ μπορεῖ νὰν τοῦ δώσει τὴ σφραγίδα τῆς ἀθανασίας μὲ τὴν τέχνη του.

— Ἀκόμα ἕνας ποιητὴς, ὁ Ἀντρέ Νταβίντ, ἔκανε τὴν ἐμφάνισή σου στὸ Παρίσι μὲ τὶς «Θυσιασμένες πεταλούδες» του. Δὲν ὑποτάσσεται καθόλου στοὺς κανόνες τοὺς τεχνικοὺς. Ἀκούει τὸ τραγούδι τῆς ψυχῆς του. Ὀνειρεύεται ὁμορφιὰς, ὁμορφιὰς τρυφερὰς καὶ ἀγνὰς καὶ τὸ τραγούδι του, ἰδιόρρυθμο, ρυθμικὸ καὶ μάγο, φαίνεται πὺν βγαίνει δόλοισι ἀπὸ τὴν ψυχὴ του. Μιὰ ντελικάτη τρυφεράδα, μιὰ δροσιὰ αἰσθηματος καὶ φαντασίας, ὁ θαυμασμὸς κ' ἡ λατρεία πρὸς κάθε ὥραϊο τοῦ ἐξωτερικοῦ κ' ἐσώτερου κόσμου πὺν εἶναι χυμένα στοὺς στίχους του τραβοῦν πολὺ καὶ ἀσυναίσθητα. Ἀν ὁ νέος αὐτὸς ποιητὴς εἶναι νέος καὶ στὰ χρόνια, ὑπόσχεται πολλὰ καὶ πολλὰ πρέπει νὰ περμιένει κανεὶς ἀπὸ μιὰ τρυφερὴ καρδιά, πὺν τὰ πρῶτα τῆς τραγούδια τόσο συγκινοῦν καὶ κάνουν νὰν τὰ προσέξει κανεὶς ἀνάμεσα σὲ τόσα ἄλλα.

GRAZIELLA

Ἡ Κοινή Γνώμη

«ΓΙΑ ΤΟ ΛΥΤΡΩΜΟ»

Κύριε Ταγκόπουλε,

Τὴν τόλμη νὰ σᾶς γράψω δὲ μοῦ τὴ δίνει ὁ ἑαυτός μου !... Τὴν παίρνω ἀπὸ σᾶς. Καὶ νομίζω πὺν θάταν κάπως περιττὸ νὰ ἐπεκταθῶ σ' ἐπεξηγήσεις.

Δὲν εἶχα τὴν εὐτυχία, κ. Ταγκόπουλε, νὰ διαβάσω ὅλη τὴ σειρά τῶν δραματικῶν ἔργων σας. Μελέτησα ὅμως τὸ δραματικὸ ἐπιλόγόν σας, πὺν τὸν αἰσθάνθηκα τόσο μεγάλο, ὥστε σᾶς ζητῶ συγχώρεση γιὰτὴ θὰ σᾶς πῶ, πὺν αὐτὴ τὴ στιγμή τουλάχιστο ἀμφιβάλλω ἀν τοῦ ἀξίζουν....

Θυμᾶμαι κάποτε πὺν διάβαζα τὶς «Ταξιδιωτικὰς εἰκόνας» τοῦ Χάινε, τοῦ μεγαλόστομου γερμανοῦ ποιητῆ. Μέσ στα πολλὰ σπουδαῖα εἶδα καὶ τὶς τσουχτερὰς κατηγορίες, πὺν ἐξεστὸμίζε ὁ ποιητὴς γιὰ τοὺς συγγραφεῖς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι θυσιάζανε ὅλα γιὰ τὴν ἀντικειμενικὴ ὠραϊότητα, πρῶτα πὺν ἔκανε καὶ ὁ ἴδιος ὁ Γκαίτε, πὺν τοῦ εἰρωνεύεται τὸ μεγαλεῖον. Τὰ λόγια ἐκεῖνα εἶχανε στὴν ψυχὴ μου κάποιον ἀντίκτυπον καὶ στὸ κουφάρι τοῦ στήθους μου ἀντηρήσανε ἀχνόνηχοι στίχοι :

ὦ ! ποτὲ μου δὲν πόθησα, ὄχι !,
νὰ σοῦ χύσω δροσιὰ μέσ στα στήθεια,
μὲ τοὺς στίχους μου· μόνο πονᾶω
νὰ σοῦ δείξω γυμνὴ τὴν ἀλήθεια,
πὺν Φωτὶὰ σὰν ἡφαίστειο μεγάλο
θὰ σοῦ ἀνάψει, θὰ καίει τὴν ψυχὴ σου !...
Νὰ σὲ κάνω σὰν νιώσεις τί εἶσαι,
νὰ ζητήσεις μ' ὁρμὴ τὴ ζωὴ σου.

ται — τὸ φουᾶ καὶ δὲν κρυώνει τί ἔπαθε — χωρὶς νὰ σκέπτεται γιὰ τὸ ἀριστεῖο, μιὰ κ' ἔχει πάρει τὴν ἀπόφασή του ποῖνε θὰ ψηφίσει. Ὁ Πολέμης πολεμᾷ γὰρ συγχρονιστεῖ καὶ σπάζει τὸ κεφάλι του νὰ καταλάβει τί γράφουνε τὰ βιβλία πού ὁ Δροσίνης τὸν ἔβαλε ἀπὸ πρόπερσι γιὰ νὰ κρίνει κάθε χρόνο.

Ὁ Προβελέγγιος, ἀφαιρεμένος πάντα, ξαίρει, πὼς χωρὶς νὰ τὸ θέλει, θὰ ψηφίσει γι' αὐτὸν ὁ Δροσίνης. Κι ὁ Μπάμπης ὁ Ἀννίνος — γκούχ, γκούχ, γκούχ! — θὰ μαυρίσει, λέει, ὅλους τοὺς «καταφώρους νεωτερίζοντες» (γράφει : μαλλιαρούς).

ΠΙΚΡΑΓΚΑΘΗΣ

ΑΠΟ ΒΔΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΔΟΜΑΔΑ

ΝΗΣΙΩΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΚΑΙ Η ΕΙΡΗΝΗ

Ἀγαπητέ Νουμά! Μπόμπα μουρχενε τοῦτο πᾶνε ἀπὸ τὴν παινεμένη μας τὴν πρωτεδγουσα καὶ μάλιστα τοῦτη τὴ φορά ἀπὸ μέσθ ἀπὸ τὶς στήλες τῆς δικῆς σου! Θέλω νὰ πῶ γιὰ τὴ στήλη τῆς ξενῆς Φιλολογίας (φύλλ. 717), ὅπου ἡ κερά Ἰρατσελα γράφει πὼς ὁ κυρ Ἰζάνης ὁ Ψινὸς σ' εἶνα κάποιο διδασκάλει του, ἀψυχολοώντας (!), λέει, τὴ γυναῖκα, συζυγεύει, ὅ,τι δὴ καὶ κάμποσο ν' καιρὸ συμβούλευνε κι ὁ Νουμάς στὰ «Φαινόμενα καὶ Πράγματα». Δηλαδή, πὼς ἀφοῦ ὁ ἀντράς ἀπότυχε στὸ ἔργο του νὰδεμφώσει τὸν κόσμον, ὡς δοσιμάσουμε καὶ τὴ διοίκηση τῶν γυναικῶν, μπᾶς κ' εἶται, ἀλλάζοντας τὸ γούρι, καθὼς λένε, κατορθώσουν ἐκείνες νὰ μας βγάλουν ἀπ' τὸ φοβερὸ ἀδιέξοδο στὸ ὁποῖο μᾶς ἔριξεν ἡ ἀναξιοσύνη τῶν συντρόφων τους».

Σὲ καλὸ σας καὶ τῶ θυανῶ σας, ἀγαπητέ μου Νουμά! Νὰ κάνουμε δηλαδή κατιτὶ σὰν κι ἀπὸ πού κάνει ὁ πνιγμένος πού πιάνεται, καθὼς λένε, ἀπὸ τὰ μαλλιά του; Ἄς τὸ δοσιμάσουμε λοιπὸ! Μὰ πρέπει νὰ σοῦ τὸ πῶ πὼς λέω πὼς δὲν πρέπει νὰ περιμένουμε ἀπὸ τὰ θηλυκά πολλά πράγματα σ' αὐτὸ τὸ τεφάλιο. Ναι ἡ γυναῖκα πρέπει νὰποχτήσει ὅλα τῆς τάνθρωπινὰ τὰ δικιώματά της· τὸ παραδέχουμαι. Μὰ νὰ περιμένουμε ἀπὸ δαύτην καὶ νὰδεμφώσει τὸν κόσμον, Χριστὸς καὶ Παναγιά! πρέπει κατιτὶς νὰ μᾶς λείδετα. Γιατὶ, μὰ τὸ ναί, δὲ χρειάζονται καὶ πολὺ δυνατό ματογυᾶλια γιὰ νὰ δεῖ κανένας πὼς ἐτούτη ἡ ἐλπίδα εἶναι ἀκόμα πρὸς μόποι κι ἀπὸ τῆς Τσοινιῆς τῶν Ἑθνῶν. Γιατὶ, πὼς μπορεῖ νὰ περιμένει κανένας τὴν εἰρήνῃ τοῦ κόσμου ἀπὸ κείνες πού χαλοῦνε τὴν εἰρήνῃ τῶ σπιτιῶ μας, τῶ φαμελιῶ μας καὶ τῶ γειτωνιῶ μας; Εἰρήνῃ ἀπὸ πεθεράδες, νυφάδες, πεθερές, κουνιάδες; Θέ μου, τί θᾶμα! Τὸ πὼς ἡ γυναῖκα δειλιάζει περισσότερο ἀπὸ τὸν ἀντρά μπρὸς σὶς ντουφετσές καὶ τῆς κανονιές, δὲν ἔχει τίποτις νὰ πεί. Γιατὶ αὐτὲς πού θὰν τὸν ἀποφασίζουνε τὸν πόλεμον, θὰ κάθονται στὰ βελουδένια καναπεδότσα τους, ὅπως κ' οἱ ἀρσενικοὶ συναδέλφοι τους μὲ τὰ μονόγυαλα, πού τοὺς ἀποφασίζουνε τώρα καὶ κείνοι πού θὰ πολεμοῦνε, δὲ θὰ τοὺς πέφτει λόγος, ὅπως καὶ τώρα.

Ἀνάθεμά τονε τὸν παλιόκοσμον, ἀγαπητέ μου Νουμά, ὅπως καὶ νὰν τονὲ γυρίσεις, ὁ ἴδιος παλιόκοσμος εἶναι πάντα. Καὶ

Ὅποιος τὸ Χάρο πᾶει νὰ θρεῖ, σπαίρνει.

«Ζήτη ὁ Πόλεμος» σκούζει αὐτὸς πού μένει.

Καὶ νὰ μὲ συμπαθᾶτε, καὶ νὰ μὴ γίνεταί ποτὲς λόγος καὶ τὸ μάθει ἡ κερά Ἀννέζινα, ἡ γυναῖκα μου,

καὶ μοῦ κάνει ἀνοικάτου τὸ σπῆτι, καὶ μ' ἀναγκάσει νὰ μοιλήσω πὼς μονάχα ἀπὸ δαύτη πρέπει νὰ περιμένουμε τὴν παγκόσμια ἀδεμφούνη.

Δικὸς σου πάντα

Ο ΜΑΣΤΡΑΓΑΛΙΑΣ

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΓΑΛΛΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ: (Ρομάντζα καὶ ποιήματα).

«Οἱ Βασίλεις τῆς Βαβέλ», τὸ «Πάθος», «Ἡ Κυρία μὲ τὰ Ὀστράκα». — Ἀλμπέρ Ζαν, Δαφύ, γν κλπ., κλπ.

— Σὲ μιὰ κοινὴ καὶ χωρὶς κανένα γούστο ἐκδοσι, βγήκε τελευταία εἰς ὁμορφον, πολὺ ὁμορφον, ἔργο τοῦ Μωρίς Βέρν. Τίτλοφορεῖται «Οἱ βασίλεις τῆς Βαβέλ», καὶ εἶναι ἡ ἱστορία μιᾶς πολὺ ἐξυπνῆς καὶ πολυέξοδης κουρτιζᾶνας, τῆς Ἑστέρ Ἀρονόστ. Ἐδραία, ἀπὸ πολὺ παλιὰ μᾶστα, φτιασιδώνεται καὶ ζεῖ γυμνῇ, ἐκτεθειμένη σὲ κάθε κίντηνον, πού ἡ θὰν τὴ διασκέδαζε ἡ θὰν τὴ σκότωνε. Ἰὰ νὰ φαντάζουν περισσότερο οἱ σωματικὲς τῆς ὁμορφιές, δημιουργεῖ περιβάλλον πλουσιώτατον καὶ τῆς χρειάζονται πολέμιμα μαργαριτάρια, μὲ τὰ ὅποια νάμιλλωνται τὰ κάτασπρα δόντια τῆς. Στὴν κόλαση τοῦ Ἑστέρ, ὅπου γίνονται οἱ προετοιμασίαι γιὰ τὸν Εὐρωπαϊκὸν πόλεμον, στὸ ἴδιο τραπέζι ὅπου ἔνωσε τοὺς βασίλεις τῆς Βαβέλ γιὰ νὰ ὀργανώσουν τὴν ἐπίθεσιν, σ' αὐτὸ τὸ ἴδιο τραπέζι καὶ ἀπὸ τοὺς ἴδιους, ἐξασφαλίζονται, σὲ θάρος τοῦ λαοῦ, τὰ καπρίτσια τῆς κουρτιζᾶνας. Αὐτὸ τὸ δυνατό ρομάντζο, τοῦ ὁποίου οἱ λεπτομέρειες μᾶς δείχνουν χειροπιαστὰ τὴν πρὸ τοῦ πολέμου γερμανικὴ μανταλιτὲ, μᾶς φανερώνει στὸ πρόσωπον τοῦ κ. Βέρν ἕναν ποιητὴν ἀξίον νὰ παραβληθῇ καὶ μ' αὐτὸν τὸ Σαίξπηρον, καθὼς γράφει ὁ κριτικὸς τοῦ «Γαλλοῦ Ἑρμῆ», γιὰ τὶς ζωρὲς περιγραφὰς καὶ γιὰ τὴν ὀρμητικότητά τῶν ἀνταπαντήσεων. Διαβάζοντας προπάντων τὸ κεφάλαιον «τὸ δύσκολον φῶς τῆς σελήνης» κ' οἱ πρὸς δυσκολοὶ θὰ ὁμολογήσουν πὼς ὁ συγγραφεὺς ἔχει κάποιο δαιμόνιον ἀξίον λόγου.

— «Τὸ πᾶθος», τοῦ Μπινέ - Βάλμερ, εἶναι ἕνα θαυμάσιον καὶ τολμηρὸν ρομάντζο, πού στὴν πρώτη του ἐκδοσιν, τὸ 1914, ὁ πόλεμος τὸ καταδίκασεν νὰ περάσει σχεδὸν ἀπαράτητον. Δὲ μίλησαν καθόλου γι' αὐτὸ, κι ὅμως θᾶξε πολλὰ κανεῖς νὰ πεί ἀναλύνοντάς το. Ἕνας ἀγαπητὸς μαῖτρ εἶναι τὸ εἶδωλον τῆς γυναικὸς του καὶ τῶν ὁπαδῶν του. Ὡστόσο ὁ κύριος αὐτός, ἐγκαταλείποντας τὶς ἰδέας του, ἐγκαταλείπει καὶ τὴ γυναῖκα του, πού ἔτσι ἀναγκάζεται νὰ παραδοθῇ σ' ἕναν παιδικὸν τῆς φίλου. Μὲ τὸν καιρὸ ὅμως ὁ μαῖτρ, μετανοῶν γιὰ τὸν ἀσκημον δρόμον πού διάλεξε καὶ κάθεται καὶ γράφει πᾶνον στὴ ζωὴν τοῦ ἕνα συγγινη-